

Column

Elma Drayer

Het was het pijnlijkste detail in een toch al zo pijnlijk verhaal. En het stond er zo terloops dat ik er bijna overheen las. Gisteren berichtte uw krant over Yasmineen, een 25-jarige Pakistaanse die vijf jaar geleden als importbruid naar Rotterdam kwam. Zij is sinds twee weken spoorloos. Inmiddels houdt de politie, begrijp ik, rekening met een misdrijf, want 'een jonge moeder van twee peuters verdwijnt niet zomaar'.

Cynisch genoeg was Yasmineen in zekere zin al veel langer van de aardbodem verdwenen. Alles duidt er namelijk op dat ze tot de 'verborgen vrouwen' behoorde – een nogal poëtische term voor een groep die 'moderne slavinnen' zou moeten heten. Ze slijten hun dagen achter de voordeur, mogen geen boodschappen doen, hun kinderen niet naar school brengen – laat staan dat ze een betaalde baan kunnen hebben of zomaar mogen wandelen in de voorjaarszon. Volgens getuigen zou Yasmineen jarenlang de slavin

Moderne slavinnen

VK org. 6 febr. 2015

zijn geweest van haar schoonmoeder, bij wie ze met haar man inwoonde. Haar dagen bestonden uit 'constant opruimen, schoonmaken, afwassen' en veel gevit. Bovendien zou ze regelmatig slaag krijgen. Ook toen ze eenmaal een eigen huis bewoonde, bezat ze geen eigen telefoon, geen schoenen, geen tv en bleef de buitenwereld verboden terrein.

In 2012 schatte het Verwey Jonker-Instituut dat er alleen al in Amsterdam twee- à driehonderd vrouwen zitten opgesloten. De vrouwenrechtenlobbyclub Femmes for Freedom onderzocht het fenomeen vorig jaar in de Rotterdamse deelgemeente Delfshaven. Bijna alle betrokken deskundigen 'onderkennen expliciet of impliciet' dat zulke vrouwen ook daar wonen.

In mei 2014 berichtte minister Asscher van Sociale Zaken aan de Kamer dat hij 'met belangstelling' van beide rapporten kennis had genomen, noemde het verschijnsel 'onacceptabel', waarna hij warme woorden wijdde aan pilotprojecten die 'signalen op-

Voor vrouwen uit exotische culturen gelden blijkbaar héél andere normen

vangen' en via 'laagdrempelige activiteiten vrouwen uit hun isolement kunnen halen'.

Daar lijkt me niks op tegen. Maar waarom toch vooral daarvan alle heil verwacht?

Het pijnlijkste detail uit het verhaal over Yasmineen is immers dat ze zelf één keer de moed had van huis weg te lopen. Vorig jaar september vluchtte ze naar de politie. Nam die de aangifte op? Reden genoeg, zou je zeggen. Vrijheidsberoving, geweldpleging – als ik me niet vergis zijn dat ernstige wets-overtredingen. Zorgde de politie dan voor een plaats in een opvanghuis? Ook daartoe was alle reden, zou je zeggen. Maar nee.

In haar oneindige wijsheid besloot de politie haar naar haar oom in Amsterdam te sturen. Dat is des te onbegrijpelijker, omdat Yasmineen met een man trouwde die tevens haar neef was. Alle kenners weten dat de familie bij slechte neef-nichthuwelijken vóór alles probeert dreigende breuken te lijmen. Er wordt voor het belang van de familie gekozen en niet voor dat van het individu. En inderdaad: na een maand onderhandelen keerde Yasmineen terug naar haar echtgenoot.

Interessante vraag lijkt me waarom de politie reageerde zoals ze reageerde. Want stel, een lelieblanke vrouw had zich aan de balie gemeld met zo'n gruwelverhaal over vrijheidsberoving en mishandeling. Was de politie dan ook in de bemiddelaarsrol geschooten? Mij lijkt het kras. Maar als het gaat om vrouwen uit exotische culturen dan gelden

er blijkbaar héél andere normen.

De zaak-Yasmineen werpt nog een interessante vraag op. Waarom hebben wij nooit ernst gemaakt met de inburgeringsplicht voor nieuwkomers? Was dat wel gebeurd, dan had Yasmineen wellicht eerder wegen gezien aan haar slavernij te ontsnappen. Zo'n cursus brengt je buitenshuis, je maakt kennis met de taal, met andere nieuwkomers, met de rechten van dit land. Yasmineens verhaal leert dat het een eitje is aan de inburgeringsplicht te ontkomen. Bovengenoemd rapport van het Verwey Jonker-Instituut beschreef dat al. Krijgen deze vrouwen een oproep, dan verzint hun man telkens nieuwe 'smoesjes'. En blijkbaar voelt niemand de noodzaak hem tot de orde te roepen.

Vanmiddag gaat Shirin Musa, directeur van Femmes for Freedom, met enkele vrijwilligers flyeren bij een moskee in Rotterdam-Zuid. Ze wil aldus 'de doofpotcultuur' doorbreken. Tot haar vreugde, vertelde ze me, heeft een groep mannen uit de Pakistaans-Nederlandse gemeenschap solidariteit betoond. Ook zij vinden dat er 'iets moet gebeuren' – helemaal omdat 'iedereen' weet dat Yasmineen niet de enige is.

Heel hoopvol, natuurlijk. Maar eisen dat Nederland de wet handhaaft lijkt me ook wel een idee.

Elma Drayer is neerlandicus en journalist.